

УДК 811.111

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.4/27.203917>**Валерія СМАГЛІЙ,***orcid.org/0000-0002-6222-7652*кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри філологіїОдеського національного морського університету
(Одеса, Україна) *valeriya.smagliy@gmail.com*

ДАЛЬНЯ ПЕРИФЕРІЯ КОНЦЕПТУ *WORD*

У своїй сукупності тлумачні статті периферійної зони вимальовують теоретичне тло, на якому з точки зору науковців – укладачів фахових словників більш опукло вибудовується концепт *WORD*, відбитий в англо-мовній науковій картині світу. Для початку відзначимо теоретичні течії, школи чи гіпотези, які торкаються поняття «слово» і/або дотичних понять, які варті додаткової уваги користувача, адже кожне посилання рекомендує/пропонує йому звернутись до окремої статті в цьому ж виданні аби розширити свій науковий світогляд. У загальному плані дальня периферія номінативного поля *WORD* позиціонує слово в координатах таких мовознавчих напрямів, як граматики (зокрема, морфологія і синтаксис) і лексика (зокрема, словниковий запас). Частково заторкується царина фонології. Маємо на увазі відповідні посилочні статті, до яких спрямовує той чи той шрифтовий акцент у тексті материнської статті *word*. Відзначимо, що система посилань не завжди має абсолютно лінійний, ієрархічно стрункий радіальний вигляд. Посилання II ступеня на морфологію і синтаксис, вжиті у статті дальньої периферії *grammar*, співпадають із посиланнями від самої ядерної статті *word*. Крім того, у посилочній статті ближньої периферії *morpheme* також є власне посилання на *morphology* як на назву дисципліни, в центрі якої знаходиться морфема. Інакше кажучи, до словникових статей *morphology* і *syntax* тягнуться по кілька «ниточок» посилань як I, так і II ступеня. Це є свідченням важливості відповідних інформативних парцел для номінативного поля концепту *WORD*, а крім того, показує складність і взаємопереплетеність смислового поля концепту, відбитого у його багатоплановій вербальній структурі, яку ми в дослідницьких цілях ієрархізували у зональну архітектоніку: ядро, зона ближньої і дальньої периферії і маргінальна зона. Звертаючись до «початкової» (для нашого дослідження) ядерної статті *word*, відзначимо, що вона стисло окреслює царину синтаксису – вивчення організації слів у реченнях. Для тих користувачів, для яких таке стисле визначення виявиться недостатнім, пропонується звернутись до окремої посилочної статті, в якій розгортається окремий допис про сутність синтаксису як науки про сукупність правил, що керують словами в утворенні речень, про протиставлення синтаксису морфології як вивченню структури слова.

Ключові слова: ядро, морфема, маргінальна зона.

Valeriia SMAGLIY,*orcid.org/0000-0002-6222-7652*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Head of the Philology Department
Odessa National Maritime University
(Odesa, Ukraine) *valeriya.smagliy@gmail.com*

DISTANT PERIPHERY OF THE *WORD* CONCEPT

Together, the interpretative articles of the peripheral zone outline the theoretical background on which the *WORD* concept, reflected in the English-language scientific picture of the world, is more convex from the point of view of vocabulary scientists. To begin with, we note the theoretical currents, schools, or hypotheses that touch upon the concept of words and/or tangential concepts that are worthy of additional attention, as each reference recommends/invites or to refer to a separate article in the same edition to expand one's scientific outlook. In general, the far periphery of the *WORD* nominative field positions the word in the coordinates of such linguistic areas as grammar (including morphology and syntax) and vocabulary (including vocabulary). Partially touches on the realm of phonology. We are referring to the relevant reference articles to which a particular font accent in the text of the parent word article refers. It should be noted that the link system does not always have a perfectly linear, hierarchically slender radial appearance. Degree II references to the morphology and syntax used in the Grammar distant periphery article are the same as those from the nuclear word itself. In addition, the close periphery of morpheme also has its own reference to morphology as the name of the discipline at the center of which the morpheme is located. In other words, the morphology and syntax dictionary entries are drawn by several "threads" of links of both I and II degrees. This is a testament to the importance of relevant informational plots for the nominative field of the *WORD* concept, and also shows the complexity and interconnectedness of the semantic

connections between the individual components of the verbalized concept field, the diverse nature of constructing the semantic field of the concept reflected in its multilayered verbal structure, which we have studied hierarchized into zonal architectonics: core, near and far periphery, and marginal zone. Turning to the “initial” (for our study) nuclear word article, we note that it briefly outlines the realm of syntax – the study of word organization in sentences. For those users for whom such a short definition will be insufficient, it is suggested to refer to a separate reference article, which develops a separate post about the essence of syntax as a science, about the set of rules that govern words in the formation of sentences, about contrasting the syntax of word morphology as a study of the structure of words.

Key words: nucleus, morpheme, marginal zone.

Дальню периферію номінативного поля аналізованого концепту **WORD** було сформовано із дефінітивних статей, до кожної із котрих тягнеться власна «ниточка» посилання від *материнської* статті *word*. На відміну від статей ближньої периферії, ці «ниточки» не повторюються у двох ядерних статтях *word*, тому ми називаємо їх *індивідуальними*. Окрім п'яти *спільних* посилань (які сформували ближню периферію), обидва словники містять загалом 40 *індивідуальних* посилань I ступеня, які переадресовують користувача до 36 *посилочних* статей у словнику Crystal і до 4 *посилочних* статей у словнику Routledge. Указані 40 статей і являють собою зону **дальньої периферії** номінативного поля концепту **WORD**. У своїй сукупності глумачні статті периферійної зони вимальовують теоретичне тло, на якому з точки зору науковців – укладачів фахових словників більш опукло вибудовується концепт **WORD**, відбитий в англomовній науковій картині світу. Для початку відзначимо теоретичні течії, школи чи гіпотези, які торкаються поняття *слово* і/або дотичних понять, які варті додаткової уваги користувача, адже кожне посилання рекомендує/пропонує йому звернутись до окремої статті в цьому ж виданні аби розширити свій науковий світогляд. Наприклад, Д. Кристал пояснює вплив теорії Леонарда Блумфілда на розуміння *слова* як *мінімальної вільної форми* [the definition of word as a “minimal free form” was first suggested by Leonard Bloomfield (see *Bloomfieldian*) ... it has influenced linguists’ views of the word]. Шрифтовий акцент на слові *Bloomfieldian* і рекомендація *see* спонукає користувача вийти за межі такої ядерної статті *word* і звернутись до окремої статті *Bloomfieldian*. У ній читач дізнається про хронологічні межі життя і наукової діяльності американського лінгвіста Леонарда Блумфілда (1887–1949), про засадничі положення його вчення, відбиті у класичній публікації *Language* (1930), що заклала підвалини трактування лінгвістики як окремої наукової дисципліни. У зв'язку із феноменом *слова* характеризуються біхевіористські погляди на *значення* і процедури виокремлення мовних одиниць: [its behaviouristic principles for the study of meaning, its insistence on rigorous discovery procedures for

establishing linguistic units]. Таким чином, довідникове джерело *A Dictionary of Linguistics and Phonetics* надало можливість своєму читачеві ознайомитись із терміном *word*, пропонуючи різний ступінь глибини його «занурення» у наукову картину світу залежно від модусу комунікативної діяльності, обраного користувачем: чи то знайомство із статтею *word* у її ізольованому вигляді, чи то подорож далі згідно з радіальним відцентровим вектором посилань на інші статті. *Ядро* номінативного поля концепту із кластером чотирьох статей *word* є інформативним згустком стосовно поняття *word*, своєю чергою статті *периферійної* зони, яка об'єднує набагато більше статей (10 ближньої периферії і 40 дальньої), розгортає цей інформативний згусток у ціле віяло інформаційних парцел, що іноді перегукуються між собою, а частіше розвивають заявлену проблематику все далі і далі.

Індивідуальна *посилочна* стаття, до якої спрямовує *материнська* стаття *word* у Routledge, пропонує зовсім інший вектор уваги користувача, висвітлюючи інакший сектор наукового бекграунду в теорії *слова*. У цьому словнику ядерна стаття *word* завершується фразою із одним внутрішнім посиланням: [In *X-bar theory* the lexical category (notation X^0) is equal to the concept of “word”]. Умовна «ниточка», що тягнеться від шрифтово акцентованого *X-bar theory*, веде користувача до статті із такою ж заголовною вокабулою. Відповідна *посилочна* стаття обсягом у 330 слів, що до того ж супроводжується 10 своїми зовнішніми посиланнями у вигляді References, дає розгорнутий огляд так званої *теорії X-bar*, назва якої, як пояснюється в статті, походить від системи графічних нотаток – рисунок над умовним позначками X^0 , X^1 , X^2 для позначення рівня складності [to represent the level of complexity]. Ця система нотаток використовується в трансформаційній граматиці Хомського і Джекендофа, згідно з якою, зокрема, всі лексичні категорії можуть бути описані у термінах синтаксичної складності. Про все це розлого інформує *посилочна* стаття *X-bar theory* *дальньої* периферії поля *word*. Наукова картина світу постає перед очима користувача довідникового джерела Routledge у найтонших

деталях, розширюючи межі його світогляду і пропонуючи поряд із загальновідомими лінгвістичними знаннями відомості про теоретичні розробки Хомського (1970) і Джекендофа (1977), супроводжуючи ці відомості розлогими описами їхніх міркувань, системи нотаток, якими вони послуговувались, і додаючи бібліографічні дані про 10 окремих публікацій за темою словникової статті *X-bar theory*.

У загальному плані **дальня периферія** номінативного поля **WORD** позиціонує *слово* в координатах таких мовознавчих напрямів, як граматики (зокрема, морфологія і синтаксис) і лексика (зокрема, словниковий запас). Частково заторкується царина фонології. Маємо на увазі відповідні *посилочні* статті, до яких спрямовує той чи той шрифтовий акцент у тексті *материнської* статті *word*. Наприклад, Crystal пише в ядерній статті *word* [...to show how words work in the grammar of a language...], і користувач може відкрити іншу сторінку словника та прочитати дуже розлогу статтю *grammar*. У ній експлікується сутність *граматики як науки про те, як слова комбінуються у речення* [grammar is the study of the way words ... combine to form sentences], при цьому уточнюється, що *граматика займається рівнем структурної організації, який може вивчатись незалежно від фонології і семантики* [grammar refers to a level of structural organization which can be studied independently of phonology and semantics] (шрифтові виділення – це маркери посилань II ступеня на інші статті словника). Далі стаття знайомить користувача із численними різновидами граматики, указуючи, що вчені розробляють проблеми структурної організації мови у межах: *surface, stratificational, descriptive, notional grammar*, залежно від підходів граматику розподіляють на: *theoretical, pedagogical, competence, traditional, theoretical, diachronic, synchronic grammatics*. Окрема інформація міститься стосовно *generative grammar* та *Quirk grammar*. Загалом *посилочна* стаття *grammar* **дальньої периферії** поля **WORD** характеризує дефінований термін *граматика* у різнобарв'ї його референцій, в тому числі лаконічно пов'язуючи його із **ядерним** терміном *word*, згадуючи, що граматики загальним чином поділяється на синтаксис і морфологію, відсилаючи таким чином як до теорії *слова* загалом, так і до її *складників*: [grammar...is generally divided into the branches of syntax and morphology. In this sense... (it) is the study of ...words and their components]. *Посилочна* стаття *grammar* являє собою різнобічний теоретичний науковий допис, містить 52 внутрішні посилання II ступеня і, безумовно, фор-

мує важливу смислову і формальну компоненту номінативного поля концепту **WORD**. Відзначимо, що система посилань не завжди має абсолютно лінійний, ієрархічно стрункий радіальний вигляд. Посилання II ступеня на *морфологію* і *синтаксис*, вжиті у статті **дальньої периферії** *grammar*, співпадають із посиланнями від самої **ядерної** статті *word*: [the study of the structure and composition of words is carried on by morphology; the study of arrangements of words in sentences is the province of syntax]. Крім того, у *посилочній* статті **ближньої периферії** *morpheme* також є власне посилання на *morphology* як на назву дисципліни, в центрі якої знаходиться *морфема*: [the central concern of morphology]. Інакше кажучи, до словникових статей *morphology* і *syntax* тягнуться по кілька «ниточок» посилань як I, так і II ступеня. Це є свідченням важливості відповідних інформативних парцел для номінативного поля концепту **WORD**, а крім того, показує складність і взаємопереплетеність смислових зв'язків між окремими компонентами поля вербалізованого концепту, різномий характер побудови смислового поля концепту, відбитого у його багатоплановій вербальній структурі, яку ми в *дослідницьких* цілях ієрархізували у *зональну архітектуру*: **ядро, зона ближньої і дальньої периферії і маргінальна зона**.

Повертаючись до аналізу зони **дальньої периферії** і її складників, до *посилочної* статті *morphology*, продовжимо її опис тим, що зазначимо указаний у ній акцент на «розщепленні морфології» [split morphology] на *флексивну морфологію* і *дериваційну, або лексичну, словотвірну морфологію*: [the study of inflections (inflectional morphology) and of word-formation (lexical or derivational morphology)]. Стаття також інформує про належність морфології як науки до американського структуралізму (особливо періоду 1940–1950 рр.), коли вона називалась *морфемікою*: [when emphasis is on the technique of analyzing words into morphemes, particularly as practiced by American structuralist linguists in the 1940s and 1950s, the term morphemics is used], уточнюючи, що *морфемним* називають аналіз слова у *синхронній* лінгвістиці, а у розрізі *діахронної* лінгвістики проводять *морфологічний* аналіз [morphemic analysis is part of a synchronic linguistic study; morphological analysis is the more general term, being applied to diachronic studies]. Вищенаведені фрагменти дефінітивної статті *morphology* містять численні власні посилання (в наших прикладах вони виділені підкресленнями в англійських текстових зразках у межах квадратних дужок). У статті налічується 18 таких шрифтових акцентів, що

сигналізує про рекомендацію користувачеві звернутись до 18 інших статей словника Crystal для отримання за потребою додаткової інформації стосовно феноменів дотичних до поняття *word*. Ще одна *посилочна* стаття *дальньої периферії*, до якої тягнеться «ниточка» переадресації від *ядерної* статті *word*, – це *syntax*: [The study of the arrangement of words in sentences is the province of *syntax*]. До цієї ж *посилочної* статті *syntax* тягнеться ще одна «ниточка» посилання, цього разу від іншої *периферійної* статті – *grammar* [grammar is generally divided into the branches of *syntax* and morphology], в статті уточнюється, що синтаксис *стосується організації слів у речення* [...is the study of the way words...combine to form sentences]. Як бачимо, відцентрові посилання (ядро → периферія) дублюються горизонтальними посиланнями (периферія ↔ периферія). Звертаючись до «початкової» (для нашого дослідження) *ядерної* статті *word*, відзначимо, що вона стисло окреслює царину синтаксису – *вивчення організації слів у реченнях*. Для тих користувачів, для яких таке стисле визначення виявиться недостатнім, пропонується звернутись до окремої *посилочної* статті, в якій розгортається окремий допис про сутність синтаксису як науки про *сукупність правил, що керують словами в утворенні речень* [the rules governing the way words are combined to form sentences in a language], про *протиставлення синтаксису морфології як вивченню структури слова* [In this use, syntax is opposed to morphology, the study of word structure]. Крім того, стаття пропонує *альтернативне* визначення синтаксису, пояснюючи різницю між так званим *синтаксисом слів* і *синтаксисом тексту* і наголошуючи, що в першому випадку йдеться про взаємозв'язок елементів (які, проте, не називаються словами) в структурі *речення*, а в другому – про організацію речень у *послідовності*, під якими (згідно з посиланням II ступеня) розуміється *текст*: [An alternative definition of syntax (avoiding the concept of “word”) is the study of the interrelationships between elements of sentence structure, and of the rules governing the arrangement of sentences in sequences. In this use, one might then talk of the “syntax of the word”] → *sequence* [succession of units in an utterance or text]. Загалом у *посилочній* статті *syntax* містяться 20 *внутрішніх* посилань II ступеня, які своєю чергою пропонують усе нові і нові парцели інформації із заторкнутої тематики: серед них, зокрема, посилання на статті із заголовними вокабулами *rule*, *sentence*, *phrase-structure*, *sub-categorization*, *pragmatics*, *semantics* і т. ін. Відповідні статті, своєю чергою, сформулюють *мар-*

гінальну зону аналізованого поля. Отже, *периферійна посилочна* стаття *syntax* додає важливих граней до розуміння ядерного поняття *word*. Одним із найвагоміших (у термінах цього дослідження) внутрішніх посилань із *ядерної* статті *word* є, звичайно, посилання на *лексичний* аспект феномена *слово*, тобто на *словниковий запас мови*, який традиційно називаємо *вокабуляр*. У *ядерній* статті читаємо: [lexemes are the units of vocabulary, and as such would be listed in a dictionary]. Графічно виокремлена в статті номінативна одиниця *lexeme* була розглянута вище, оскільки вона входить до зони *ближньої периферії* аналізованого поля. Звернімося до номінативної одиниці зони *дальньої периферії*, яка також виокремлена в *ядерній* статті графічним акцентом *індивідуального* посилання I ступеня. Це номінативна одиниця *vocabulary*. Відповідна стаття в словнику Crystal пропонує лаконічний опис цієї одиниці, указуючи, що *vocabulary* є не фаховим позначенням того, що фахівці іменують термінами *lexis* та *lexicon* і відсилає користувача до відповідних статей: [linguistics uses the term *vocabulary* in its everyday sense, reserving for its technical study the use of terms *lexis*, *lexicon*].

Посилання II ступеня *lexis*, *lexicon* «уводять» користувача у *маргінальну зону* номінативного поля, де звернувшись до відповідних статей, він дізнається про суто наукове трактування словникового запасу будь-якої мови. Показовим є початок *посилочної* статті II ступеня *lexis*: [term *lexis* is used in linguistics to refer to the *vocabulary* of a language in a variety of technical phrases. A unit of vocabulary is generally referred to as a *lexical item*, or *lexeme*. A complete inventory of the lexical items of a language constitutes that language's *dictionary*, or *lexicon* – a term particularly used in generative grammar]. *Посилочні* статті II ступеня порівняно із статтею I ступеня посилання *vocabulary* набагато детальніше описують феномен *vocabulary*, надаючи фахові (*technical*) позначення *lexis* та *lexicon* і роз'яснюючи різницю між ними, уточнюючи, що *lexicon* – це термін, яким оперують у межах генеративної граматики, описуючи структурні характеристики лексичних одиниць мови, використовуючи спеціальні графічні позначки для граматичних класів: [*lexicon* refers to the component containing all the information about the structural properties of the lexical items in a languages...and formalized as features, and put in square brackets; e.g., word-class assignments include noun [+N], etc]. Натомість терміном *lexis* фахівці послуговуються, аналізуючи такі мовні структури лексичного рівня, як *лексичні поля*, *лексичні системи*,

лексичні групи (lexical field, lexical system, lexical set). У фокусі уваги лінгвістів відповідного фаху опиняються, зокрема, явища *лексичних прогалів* (lexical gaps), тобто відсутність структурно передбачуваної лексичної одиниці в системі її *lexis* (ми б сказали «в системі її *вокабуляра*»), наприклад, за наявності гендерної опозиції в лексичних парах *brother VS sister, son VS daughter* в англійській мові відсутні дві різні лексичні одиниці на позначення *cousin*, які, до речі, є в українській мові (*кузен VS кузина, або двоюрідний брат VS двоюрідна сестра*). *Посилочні* статті II ступеня набагато перевищують свою *материнську* статтю (I ступеня) *vocabulary* як за текстовим обсягом, так і за кількістю посилань (наприклад, стаття *lexis* більше ніж у 9,5 раза осяжніша і пропонує у 4 рази більше власних внутрішніх посилань). Отже, користувач словника має можливість ознайомитись із темою *слово в системі вокабуляру* у кількох форматах: у стислому вигляді (коротка фраза в *ядерній* статті *word*), від неї посилання I ступеня і коротка інформація у статті *дальньої периферії vocabulary*, від неї посилання II ступеня і розлогий виклад у *посилочних статтях маргінальної зони lexis* та *lexicon*, не кажучи вже про можливі «мандри» різномною мережею подальших посилань, що пронизують номінативне поле концепту **WORD**.

Порівнюючи, яким чином тема *слово в системі вокабуляру* віддзеркалюється в *науковій* і *наївній* КС, бачимо таке. Номінативні одиниці *vocabulary* та *lexicon* у *наївній* КС, на відміну від *наукової* КС, практично не розрізняються. Обидві одиниці мають значення (1) *словниковий запас (мови, окремої групи мовців, окремого мовця)*, порівняймо: *lexicon* [the vocabulary of a language, a person, or branch of knowledge]; *vocabulary* [lexicon, a stock of words employed by a language, group, or in a field of knowledge]; і (2) *словник (тлумачний, перекладацький)*, див.: *vocabulary* [a list of words and often phrases, usually arranged alphabetically and defined or translated, a lexicon] і *lexicon* [a book containing an alphabetical arrangement of the words in a language and their definitions]. Одним із лексико-семантичних варіантів полісеманта *lexicon*, особливо цікавим для нашого дослідження, є семема *загальномовного* словника, маркована як така, що належить царині лінгвістики, тобто є *науковою* семемою [(Linguistics) the total stock of morphemes in a language; the morphemes of a language considered as a group], йдеться про те, що *лексикон* є загальним запасом не *слів мови*, а *морфем*. Проте наша вибірка із *фахових* словників і енциклопедій такого значення номінативної

одиниці *lexicon* не фіксує. Мабуть, варто вести мову про певну *лакунарність* досліджуваного нами номінативного поля **WORD** у відбитті *наукової* КС стосовно такого фрагменту, як *lexicon*. Своєю чергою номінативне поле досліджуваного концепту **WORD/LANGUAGE /SPEECH** у його *наївному*, не фаховому варіанті взагалі не містить такої словникової одиниці, а отже, і парцели інформації, як *lexis*. Тут уже йдеться про *лакунарність* *наївної* КС.

Повертаючись до *ядерної* статті *word* і *посилочних* спрямувань, що йдуть від неї до інших статей, які позиціонують *слово* в різних лінгвістичних ракурсах, нині звернімося до *фонологічного* ракурсу. Він заявлений лише у дотичний спосіб: стаття розмірковує про *фонологічні* характеристики слова в системі мови, які поруч із *граматичними* і *семантичними* характеристиками слугують маркерами групування слів у частиномовні класи (в статті вони називаються *word-classes*): [word-classes can be established by analyzing the various grammatical, semantic, and phonological properties displayed by the words in a language]. Ще одне вживання *посилочного* слова *phonological* в цій самій статті трапляється у характеристиці так званого *фонологічного слова* [words are physically definable units which one encounters in stretch of speech (where there may be phonological clues to identify boundaries, such as a pause or juncture features). “Word” in this sense is often referred to as the **phonological word**] (у наведеній дефініції збережені аутентичні словникові графічні виділення). Зауважимо, що, попри неодноразове вживання в межах статті **word** внутрішнього *посилання phonological*, воно є неточним, бо відповідної статті в словнику Crystal немає. Його вокабуляр містить статтю *phonology*, дуже розлогу (ціла сторінка тексту, в якій налічується 56 внутрішніх посилань), проте малоінформативну щодо посилки, за якою в цьому разі до статті звернеться користувач. Єдине, що він зможе виокремити із неї, це таке: [phonology is concerned with the range and function of sounds in specific languages, and with the types of phonetic relationships that relate and contrast words and other linguistic units]. Тобто *фонологія вивчає зокрема фонетичні відносини, що пов'язують і протиставляють слова й інші лінгвістичні одиниці*. Решта статті інформує про зовсім інші аспекти проблеми фонології, окреслюючи її різновиди (synchronical/diachronical/prosodic/generative phonology, Bloomfieldian phonological theory, Prague School theory) і заглиблюючись у тонкощі кожної із теорій, а також рекомендуючи звернутись

до інших статей, в яких йтиметься про ще сім різновидів фонології (articulatory/atomic/segmental/dependency, metrical/particle, prosodic phonology). Користувачеві такий потік інформації не завжди є затребуваним. Коментуючи неточність *внутрішніх* посилань у словнику Crystal, зауважимо, що це стосується багатьох *прикметникових* одиниць, виділених як посилання: *grammatical, hierarchal, lexical, morphemic, prosodic, semantic*. Усі вони відсилають до відповідних *іменникових* одиниць як вокабул посилочної статті. Пошук додаткових відомостей у такому разі буває доволі нелегким, оскільки користувачеві пропонується іноді великий і занадто складний для нього пакет інформації порівняно з тим, що він шукав. Дещо простішим для користувача є вживання іменникового атрибутива як *внутрішнього* посилання. Таке має місце в обговорюваній проблемі *фонологічного* статусу слова, як це маркується в *ядерній статті word*. Маємо на увазі словосполучення *junction features*, яке на рівні з *pause* функціонує як внутрішнє посилання для роз'яснення, якими можуть бути *фонологічні підказки (phonological clues)* для розмежування слів. Розташована в *зоні дальньої периферії* *посилочна* стаття *junction* (n) надає додаткові відомості про цей різновид *фонологічних підказок*, зокрема: [a term used in phonology to refer to the phonetic boundary features which may demarcate grammatical units such as... word. The most obvious junctural feature is silence, (there are other) various modifications to the beginnings and endings of grammatical units. Word division, for example, can be signaled by a complex of pitch, stress, length, as in the potential contrast between *that stuff* and *that's tough*]. Таким чином користувач дізнається, що стики слів маркуються не тільки *мовчанням (silence)*, але і *комплексом висоти тону, наголосу, довготи (a complex of pitch, stress, length)*. Звернімо увагу на словосполучення *junctural feature*, вжите в описі *мовчання [silence]* як основного *демаркаційного* засобу виокремлення слів [the phonetic boundary feature which may demarcate grammatical units such as... word].

Наше зацікавлення обґрунтоване тим, що в словнику Routledge *ядерна* стаття *word* містить нечисленні внутрішні посилання, серед яких значиться *boundary marker*: [words are the smallest segments of sounds that can be isolated by word accent and *boundary markers* like *pauses, clicks, and the like*]. Таким чином до *зони дальньої периферії* номінативного поля WORD потрапляє *посилочна* стаття *boundary marker*, яка трактує цей термін як синонімічне словосполучення *border signal, demarcative feature*, але пояснює його у ширшому

сенсі як сигнал границь не тільки *слів*, але і *морфем*, і *складів*: [Sound phenomenon that occurs only at the beginning or end of a linguistic unit (*morpheme, syllable, word*), e.g. the consonant cluster /ts/ which occurs only in word-medial or word-final position in English: *It's a pizza*]. Як бачимо, *фонологічний* аспект лінгвістичного опису слова обмежується обговоренням *звукової* форми слова, а саме його *границь*. Порівнюючи *наукову* і *наївну* КС, скажемо, що *наївне* розуміння слова як мовної одиниці виявляється взагалі доволі «глухим» до цього аспекту: у нашій виборці загальномовні словники містять дефініцію *word*, в якій згадується його фонетична форма: [a *speech sound* or *series of sounds* that symbolizes and communicates a *meaning*] (підкреслення наше – В. С.), але головний ракурс уваги до слова – це його *значеннєвий* потенціал. Стосовно цього потенціалу у *науковому* баченні слова мусимо звернутись до *семантичного* аспекту його лінгвістичного опису. Він так само, як і *фонологічний* аспект, доволі лапідарно висвітлений в аналізованому полі WORD. Нагадаємо вищенаведений фрагмент *ядерної* статті *word*: [word-classes can be established by analyzing the various grammatical, *semantic*, and phonological properties displayed by the words in a language], отже, звернімо увагу на посилання *semantic*. Як і решта *прикметникових* посилань, воно адресує не до окремої статті *semantic (properties)*, а до статті *semantics* (n). Вона займає півтори сторінки тексту, але все, що дотичне до безпосереднього *посилання*, це, можливо, тільки вступна фраза дефініційної статті: [a major branch of linguistics devoted to the study of *meaning* in language]. Вже наступна фраза занурює читача у вир наукової полеміки і різноаспектного викладу течій в теорії семантики: [The term is also used in philosophy and logic, but not with the same range of meaning or emphasis as in linguistics...]. У подальших пошуках стосовно *семантичних властивостей* слова користувач може звернутись до *посилання* II ступеня *meaning*, яке міститься в *периферійній* статті *semantics* і відправляє користувача до статті в *маргінальній зоні* поля. Цього разу він опиниться перед інформативним ресурсом не меншого обсягу і не меншої складності. Стаття *meaning* займає одну сторінку тексту і також перш за все інформує читача про те, що проблемою *значення* займаються із десятків інших, окрім лінгвістів, науковців: [many other academic practitioners are involved in the study of meaning along with linguistics – philosophers and logicians especially, but also psychologists, sociologists, literary critics, theologians and others]. Головним інтересом лінгвістів є, згідно з довідником, інтеграція *значення* і

граматики, співвідношення семантики і синтаксису: [linguists' primary interests are distinguished by their attempt to integrate meaning with the other components of a general linguistic theory (especially with grammar). These emphases characterize the linguistic study of meaning, semantics and the place of semantics in relation to syntax]. Чи наближає такий опис користувача до розуміння пошукуваної інформації про семантичні властивості слова, ми не певні, але, без сумніву, загальне теоретичне тло сучасної лінгвістичної науки змальовується досить широко і різнобарвно.

Висновки. Порівнюючи обговорюваний аспект номінативного поля концепту *WORD/LANGUAGE/SPEECH* у науковій та наївній КС, констатуємо, що розуміння понять *семантика* та *значення* мовцем, який не є фаховим лінгвістом, містить більш-менш чіткі і зрозумілі смислові парцели. Загальнономовний словник англійської мови Cambridge пропонує такі тлумачення: *meaning* [the thing that is conveyed by language, import, e.g. *Many words have more than one*

meaning] і *semantics* [the study of meanings], більш розгорнуте тлумачення запропоновано у словнику Oxford: *semantics* [the branch of linguistics and logic concerned with meaning. The two main branches are logical semantics and lexical semantics] та *meaning* через відсилку до дієслова *mean* [have smth as its signification in the same language or its equivalent in another language, e.g. *the name means "painted rock" in Cherokee*]. **Ядерна** стаття *word*, як це і передбачувано, згадує про різні класифікації *лів*: [several general classifications of words have been proposed, such as the distinction between *grammatical* (or *function*) words VS *lexical* words, *closed-class* words VS *open-class* words, *empty* VS *full* words]. Як бачимо, стаття перелічує низку опозитивних пар: *граматичні* (або *функційні*) слова VS *лексичні* слова; слова *закритого класу* VS *відкритого класу*; *пусті* VS *повні* слова. По суті йдеться про три різні системи опозитивних позначень, що називають схожі феномени. Проте стаття *word* не йде далі і не дефінує ці феномени, не пояснює їх термінологічні нюанси.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Козлова Л. А. Отражение этнокультурных особенностей менталитета в синтаксических категориях агентивности/неагентивности (на материале английского и русского языков). *Человек. Язык. Культура* : сборник научных статей, посвященных 60-летию юбилею проф. В. И. Карасика: в 2-х частях. Киев : Издат. дом Д. Бураго, 2013. Изд-е 2-е испр. Часть 1. С. 532–538.
2. Кубрякова Е. С. Особенности речевой деятельности и проблемы внутреннего лексикона Человеческий фактор в языке. *Язык и картина мира*. Москва : Наука, 1991. С. 141–172.
3. Кубрякова Е. С. Язык и знание: На пути получения знаний о языке: Части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира. Рос. Академия наук. Ин-т языкознания. Москва : Языки славянской культуры, 2004. 560 с.
4. Попова З. Д., Стернин И. А. Когнитивная лингвистика. Москва : АСТ: Восток-Запад, 2007. 314 с.
5. Теркулов В. И. Части речи и тождество номинатемы. *Человек. Язык. Культура* : сборник научных статей, посвященных 60-летию юбилею проф. В. И. Карасика: в 2-х частях. Киев : Издат. дом Д. Бураго, 2013. Изд-е 2-е испр. Часть 1. С. 25–31.
6. Швачко С. А. Диахроническая память слов. *Человек. Язык. Культура* : сборник научных статей, посвященных 60-летию юбилею проф. В. И. Карасика: в 2-х частях. Киев : Издат. дом Д. Бураго, 2013. Изд-е 2-е испр. Часть 1. С. 166–173.
7. Biber D. et al. *Longman Grammar of Spoken and Written English*. Forward by K. Quirk. Lnd : Pearson Education Ltd, 1999. 1204 p.
8. Chafe W. *Discourse, Consciousness, and Time*. Chicago, Lnd : University of Chicago Press, 1994. 327 p.
9. Langacker R.W. *Concept, image and symbol: The cognitive basis of grammar*. Berlin. 1991.
10. Online Cambridge dictionary. URL: <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/>.
11. Online Webster dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/>.
12. Online Macmillan dictionary. URL: <http://www.macmillandictionary.com/>.
13. Online Oxford dictionary. URL: <https://en.oxforddictionaries.com/>.
14. The American Heritage Dictionary of the English Language. Fifth Edition, copyright 2017 by Houghton Mifflin Harcourt Publishing Company. URL: <https://ahdictionary.com/word/search.html>.

REFERENCES

1. Kozlova, L. A. (2013). Otrazhenie etnokulturnykh osobennostey mentaliteta v sintaksicheskikh kategoriayah agentivnosti/neagentivnosti (na materiale angliyskogo i russkogo yazykov). [Reflection of the ethnocultural peculiarities of the mentality in the syntactic categories of agentivity/non-agentivity (on the material of the English and Russian languages)]. *Chelovek. Yazyk. Kultura: sbornik nauchnykh statey, posvyaschennykh 60-letnemu yubileyu prof. V. I. Karasika: v 2-h chastyakh*. Kyiv: Izdat. dom D. Burago, 2013. Izd-e 2-e ispr. Chast 1. S. 532–538.
2. Kubryakova, E. S. (1991). Osobennosti rechevoy deyatel'nosti i problemy vnutrennego leksikona [The peculiarities of speech activity and problems of inner vocabulary]. *Chelovecheskiy faktor v yazyke. Yazyk i kartina mira*. Moskva: Nauka. S. 141–172.

3. Kubryakova, E. S. (2004). Yazyik i znanie [Language and knowledge]: Na puti polucheniya znaniy o yazyike: Chasti rechi s kognitivnoy tochki zreniya. Rol yazyika v poznanii mira. Ros. Akademiya nauk. In-t yazyikoznaniya. Moskva: Yazyiki slavyanskoy kulturyi. 560 s.
4. Popova, Z. D., Sternin, I. A. (2007). Kognitivnaya lingvistika. [Cognitive Linguistics]. Moskva: AST: Vostok-Zapad. 314 s.
5. Terkulov, V. I. (2013). Chasti rechi i tozhdestvo nominatemyi. [Parts of speech and nominateme identity]. Chelovek. Yazyik. Kultura: sbornik nauchnyih statey, posvyaschennyih 60-letnemu yubileyu prof. V. I. Karasika: v 2-h chastyah. Kyiv: Izdat. dom D. Burago. Izd-e 2-e ispr. Chast 1. S. 25–31.
6. Shvachko, S. A. (2013). Diahronicheskaya pamyat slov. [Diachronical word memory]. Chelovek. Yazyik. Kultura: sbornik nauchnyih statey, posvyaschennyih 60-letnemu yubileyu prof. V. I. Karasika: v 2-h chastyah. Kyiv: Izdat. dom D. Burago. Izd-e 2-e ispr. Chast 1. S. 166–173.
7. Biber, D. et al. (1999). Longman Grammar of Spoken and Written English. Forword by K. Quirk. Lnd.: Pearson Education Ltd. 1204 p.
8. Chafe, W. (1994). Discourse, Consciousness and Time. Chicago, Lnd: University of Chicago Press. 327 p.
9. Langacker, R. W. (1991). Concept, image and symbol: The cognitive basis of grammar. Berlin.
10. Online Cambridge dictionary. Retrieved from: <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/>.
11. Online Webster dictionary. Retrieved from: <https://www.merriam-webster.com/>.
12. Online Macmillan dictionary. Retrieved from: <http://www.macmillandictionary.com/>.
13. Online Oxford dictionary. Retrieved from: <https://en.oxforddictionaries.com/>.
14. The American Heritage Dictionary of the English Language. Fifth Edition, copyright 2017 by Houghton Mifflin Harcourt Publishing Company. Retrieved from: <https://ahdictionary.com/word/search.html>.